

Silver MONICA studien

Vi lever längre tack vare bättre socioekonomi och modern sjukvård. Men detta innebär också att antalet äldre med funktionsnedsättning (både fysisk och mental förmåga) och sjukdom har ökat. Riskfaktorerna för dessa tillstånd hos mycket gamla personer skiljer sig jämfört dem i medelåldern och mer forskning behövs om vilka medicinska och socioekonomiska faktorer i medelåldern som styr utveckling av till exempel demens eller depression i ålderdomen.

För några år sedan träffades forskarteamen bakom norra Sveriges MONICA-studien (MONItoring of Trends and Determinants of Cardiovascular Disease) och GERDA-studien (GERontological Regional Database), och Silver-MONICA konceptet utvecklades. Inom MONICA har sju befolkningsbaserade undersökningar genomförts under perioden 1986 till 2014, och huvudsyftet har varit att följa trender i utveckling av kardiovaskulär sjukdom och dess riskfaktorer. GERDA-studien är också en longitudinell befolkningsbaserad studie i norra Sverige som innefattar hembesök hos ett representativt urval av mycket gamla människor och innehåller omfattande och bedömningar.

Silver-MONICA studien kommer att undersöka vilken betydelse socioekonomiska och kardiovaskulära riskfaktorer i medelåldern och senare kardiovaskulära händelser har för ett aktivt liv i mycket hög ålder (≥ 80 år). Vi kommer besöka och testa mer än 600 personer i sina hem, och kriterierna för deltagande är att man varit med i minst två MONICA-undersökningen före år 2000 och att man nu är 80 år eller äldre och är hemmahörande i Norrbottens och Västerbottens län. Tiden mellan MONICA undersökning och uppföljning kommer att variera mellan 17 och 30 år. Vi kommer bland annat att studera: demens, depression, livskvalitet och social integration/deltagande, fysisk kapacitet och aktivitet, rädsla för att falla, fall och höftfrakturer, beroende i dagliga aktiviteter (ADL), levnadsförhållanden, konsumtion av vård och omsorg samt dödlighet.

Identifiering och förebyggande av riskfaktorer i medelåldern kan vara en ny och nödvändig strategi för att möta den växande sjukdomsburden av demens och depression hos mycket gamla individer. Ökningen av psykisk ohälsa med allvarlig inverkan på livskvaliteten hos gamla människor gör det nödvändigt att öka kunskapen om underliggande riskfaktorer genom longitudinella studier, och med Silver MONICA studien hoppas vi kunna öka denna kunskap. Med bättre förståelse för hur riskfaktorer i medelåldern påverkar de äldre kan dessa resultat användas för att utforma förebyggande åtgärder.

Hittills har ca 300 deltagare inkluderats (både Västerbotten och Norrbotten) och en forskningssjuksköterska i Norrbotten har nyanställts. Doktoranderna Jerry och Albin kommer att presentera Silver-Monica-projektet på Norrsken 2019 samt deras doktorandprojekt går enligt tidsplan framåt.

